ΑΘΕΑΤΗ ΘΕΑ
του Ντόναλντ Μάργκουλις

Τι είναι τέχνη; Τι επιτυχία στην τέχνη; Τι αλήθεια στην τέχνη; Μπορεί ένας δημιουργός να ξεφύγει από την αυτοβιογραφία του; Και αγάπη; Τι είναι αγάπη; Το να προσφέρεις είναι η τέχνη στην αγάπη ή το να ξέρεις ν' αποδέχεσαι; Μήπως υπάρχει και τέχνη στον χωρισμό;

Τ οια και άλλα ερωτήματα επιδιώκει ν' απαντήσει με την *Αθέατη θέα* του ο Αμερικανοεβραίος συγγραφέας Ντόναλντ Μάργκουλις, που φέτος πενηντάρισε -- εν μέσω βραβείων, επιτυχιών και αναγνώρισης. Περίπου σαν τον έναν από τους ήρωες του ερωτικού του τριγώνου, τον επίσης Αμερικανοεβραίο σταρ ζωγράφο Τζόναθαν Γουόξμαν, που φθάνει από την Αμερική για μια πολυαναμενόμενη έκθεσή του στο Λονδίνο, αλλά και για ν' αναζητήσει απελπισμένα το φωτεινό παρελθόν του στο πρόσωπο της Πατρίτσια, της νεανικής του αγάπης (και εν αγάπη μοντέλλον του), που 15 χρόνια πριν (και μετά τον καταλυτικό, για τη ζωή του, θάνατο του πατέρα του) είχε διώξει με τη δικαιολογία πως δεν ήταν Εβραία.

Εδώ κι έναν χρόνο (και έπειτα από πέντε-έξι χρόνια ξαφνικής, καλλιτεχνικής και εμπορικής απογείωσής του) ο Τζόναθαν είναι παντρεμένος με μια Αμερικανοεβραία χορεύτρια και σε λίγο περιμένει να γίνει πατέρας.

Η Πατρίτσια, που ποτέ δεν ξεπέρασε την ερωτική της εγκατάλειψη, άφησε την Αμερική για την Αγγλία, σπούδασε αρχαιολογία και οκτώ-επτά χρόνια τώρα είναι παντρεμένη συμβατικό-συναδελφικά με τον επίσης αρχαιολόγο Νικ, που την λατρεύει.

Το έργο διαδραματίζεται μέσα σε τέσσερις-πέντε μέρες για τον Τζόναθαν, ενώ για τους τρεις μαζί, μέσα σε καμιά δεκαπενταριά ώρες. Ο χώρος συνάντησης των τριών είναι η κουζίνα της αγροικίας του Νικ και της Πατρίτσια, ενώ ο χώρος που βλέπουμε τον Τζόναθαν με άλλο πρόσωπο (ή προσωπείο) είναι η κοσμική γκαλερί, όπου βιαστικός και υπερόπτης «παραχωρεί» συνέντευξη σε μιαν απρόβλεπτη, κατατοπισμένη, διεισδυτική και προκλητική Γερμανίδα δημοσιογράφο· εκείνη βρίσκει τα κουμπιά του, όχι τόσο για να του εκμαιεύσει αλήθειες για την τέχνη, τα τεχνάσματα και τη ζωή όσο για να τον ξεγυμνώσει ενώπιον του ιδίου του του εαυτού.

Η *Αθέατη Θέα* θα μπορούσε να 'ναι μια ιστορία γραμμένη πάνω σε συνταγές και κατευθύνσεις που δίνουν πανεπιστημιακές σχολές συγγραφής θεατρικών έργων σαν εκείνων του πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης, όπου φοίτησε ο συγγραφέας. Δεν είναι όμως: έχει ψαχνό, χιούμορ, σπιρτάδα, τόλμη, αυτοϋπονόμευση και δεν έχει συμπλέγματα ούτε απέναντι στα μιλλερικά ή ιψενικά του πρότυπα (σαν την *Κυρά της Θάλασσας* που αχνοφέγγει π.χ. στο βάθος) ούτε απέναντι σε θέματα ταμπού, σε συναισθήματα και στην ταύτιση του κοινού με πρόσωπα, πράγματα και καταστάσεις. Παίζει με ανοιχτά χαρτιά ανεβασμένο βουλεβάρτο αλλά στην κόψη του ξυραφιού και των καιρών.

Η σκηνοθεσία του Γρηγόρη Βαλτινού (που υπογράφει και την απόδοση στα ελληνικά) δεν θεώρησε το πιο πάνω ζητούμενο του έργου μικρή υπόθεση και πολύ σωστά περιορίστηκε σ' αυτό, ρίχνοντας το βάρος στις ερμηνείες. Τη δική του (Τζόναθαν), που πέτυχε να δώσει έναν εγωκεντρικό, μπερδεμένο από τη δόξα, το χρήμα, τα προσωπικά ταμπού και τραύματα καλλιτέχνη και άνδρα, αποκομμένον από τον εαυτό του κι απ' ό,τι τον αγάπησε, μα επιχειρεί μια συμφιλίωση με τα λάθη του και αντ' αυτού να διαπράττει ολοένα πιο οδυνηρά για τον ίδιο και τους άλλους.

Η Πατρίτσια, της Κοραλίας Καράντη, πέτυχε με λιτά μέσα να μοιραστεί ανάμεσα στη μισοπαραιτημένη θηλυκότητα, την αξιοπρεπή ψυχραιμία και την ταραγμένη αφύπνιση ενός έρωτα, ισόβιου -- αν δεν μεσολαβούσε η «θεραπευτική» συνάντησή της με τον Τζόναθαν και μάλιστα σε τρίγωνο μαζί με τον Νικ. Έναν Νικ (Γεράσιμος Σκιαδαρέσης), εξαιρετικό και εξαιρετικά προσαρμοσμένον στο ύφος (ακόμη και στη μανιέρα) του καλού ηθοποιού με προσωπικά ψαξίματα και ευρήματα απολαυστικά στη συγκινητική και αδέξια αρχική αμηχανία του, στην υπαινικτική και τέλος ανοιχτή μονομαχία του με τον απρόσκλητο εισβολέα, απ' όπου βγαίνει, τελικά, νικητής.

Αυτή η ανδρο-μαχία Τζόναθαν-Νικ, με τα εξαίρετα επιχειρήματα και με χτυπήματα πάνω και κάτω από τη ζώνη, μαζί με τις δύο σκηνές της αποκαλυπτήριας συνέντευξης τού καλλιτέχνη στη δημοσιογράφο Γκρέτε -- (ιδανική η επιλογή της Γεωργίας Μαυρογεώργη) -- είναι στιγμές και σκηνές μοναδικής θεατρικής μαστοριάς κι ευθυβολίας, όπου ευτύχησε και η απόδοση στα ελληνικά του Βαλτινού, ιδιαίτερα.

Το νατουραλιστικό σκηνικό της κουζίνας, το δηλωτικό της γκαλερί, καθώς και τα κοστούμια ήταν του Γιώργου Πάτσα. Η μουσική επιμέλεια του Ιάκωβου Δρόσου και οι θερμοί φωτισμοί του Λευτέρη Παυλόπουλου.

-- Άννυ Θ. Κολτσιδοπούλου